

MALE NOVICE.

Izhajajo vsak torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne. — Posamezne številke 20 v. — Po pošti se list ne pošilja

Prekmurje se poklanja regentu Aleksandru.

Ko so naše čete, navdušeno pozdravljene od Prekmurcev, zasedle nam prisojeno Prekmurje, je deželna vlada v Ljubljani v imenu Prekmurcev odposlala regentu Aleksandru udanostno brozjavko v imenu celokupnega slovenskega naroda.

Osvoboditev Prekmurja.

Naše čete so zasedle celo Prekmurje do črte, ki velja kot začasna meja med Jugoslavijo, Madžarsko in Nemško Avstrijo. Oni del prekmurskega ozemlja, o katerega državni pripadnosti bo še odločevala posebna v to odločena komisija, še ni zaseden. Iz Radgone so prodirale iz Maribora odposlane čete pod poveljstvom podpolkovnika Uzorinaca. Iz Ljutomera in Središča so začeli prekmurski pohod ljubljanski ter zagrebški oddelki, ki so se združili z mariborskimi pri reki Krki. Na kak odpor ni zadel noben od prodirajočih odredov. Le na nemško-štajerski-prekmurski meji so se upirali našim četam ostanki čet izdajalskega Tkalcu, ki štejejo okoli 300 mož. Ti roparski oddelki so požgali na takozvanem Goričanskem 9 hiš in odgnali kmetom vso živino. V Murski Soboti so bili od naših zaplenjeni: 4 topovi, nekoliko tisoč pušk, mnogo streliva in ena lokomotiva. Naša konjenica je zajela v Battyani municijsko skladišče. Že obupano, a vedno zavedno prekmursko ljudstvo, ki je čakalo najdalje izmed vseh jugoslovanskih bratov odrešitve iz zakletega gradu svetovne vojne in boljševiskih grozodejstev, je pozdravljalo odrešitelje v procesijah s cerkvenimi zastavami. Naše čete se divijo nad gostoljubnostjo teh sužnjev, katerim so vendar enkrat sneti in strti že v kri in kost grizeči okovi madžarskega boljševizma. Jugoslovanski golob z lavoriko miru in svobode se je spustil sicer pozno v bratsko nam Prekmurje, pa našel je v skoro obupanih tlačanih rodna tla, kjer bocomaj vsajeni labor jugoslovanske svobode se vkoreninil, vzrasel in rodil sad udano zavednih državljanov naše mlade — Jugoslavije.

Naš Maribor.

(Konec.)

O svojem „kulturnem“ delu bi najrajši molčali. O nemški „kulturi“ je celi svet že izrekel

sodbo. Za izomiko slovenskega ljudstva niso storili Nemci nič. Če bi šlo po nemški volji, bi Slovenci še dandares bili tolpa analfabetov, ali pa bi bili že ponemčeni. Proti volji Nemcev je štajerske Slovence dvignil iz blata veliki Slomšek in za njimi drugi rodoljubi. Kakšni kulturo-nosci ste bili za Slovence, ste pokazali l. 1914, ko je celo vsenemški državni nadpravnik Amschl v Gradcu izrekel sodbo nad kulturo spodnještajerskega nemštva: „Taki surovi izbruhi so velika sramota in potiskajo na nižjo stopinjo kulture tiste, ki so jih zakrivili.“

Najimenitnejši je pa zadnji nemški dokaz: Nemška Avstrija potrebuje Spodnjo Štajersko, toraj mora biti njena. Seveda, nemškemu gospodu mora biti vse na razpolago, kar se mu poljubi. Prav iz tega se je porodila svetovna vojna. Nemčija je „potrebovala“ za svoje gospodarstvo ves svet od Berlina do Bagdada, torej je imela do njega pravico!

Vedno smo bili vajeni slišati pesem o nemški davšni moči, mi smo bili brez pomena v gospodarskem oziru, sedaj pa naenkrat ne morejo brez nas živeti. Tudi mi pravimo: Maribor potrebuje jugoslovansko ozemlje, torej naj tudi pri njem ostane.

Mirovni konferenci v Parizu, žal, ne moremo dati spričevala, da se je držala vedno pravice, a prav v sporu med Nemci in Slovenci se ni storila Nemcem nobena krivica, nasprotno. Nemcem so žrtvovali na Koroškem slovensko Ziljsko dolino in severni del celovške kotline. In koliko našega ljudstva se je izgubilo v prid Nemcem na Gornjem in Srednjem Štajerskem! Leta 1910 je v srednje- in gornještajerskih okrajih prebivalo 39.560 ljudi, ki so imeli domovinsko pravico na Sp. Štajerskem in na Kranjskem, dočim je v slovenskih štaj. okrajih prebivalo samo 3156 oseb, ki so imele domovinsko pravico v nemških štaj. okrajih in drugih avstr. nemških deželah.

Kdo bo torej na izgubi vsled ločitve? Če tudi obe državi izženeta tiste, ki nimajo tam domovinske pravice, bo vendar neprimerno več rojenih Slovencev ostalo med Nemci, kakor Nemcev med Slovenci. Če je kdo vsled ločitve na škodi, smo mi Slovenci in ne Nemci. To naj pomislijo zlasti tisti Slovenci, ki se iz nezavednosti ali zlobnosti dajo še vedno slepiti nemškimi agentom.

Aškerc in njegova ulica.

„Neverni duhovnik Aškerc ne zasluži nobene ulice, četudi je pisatelj“ — so zapisale „Male Novice“ in „Mariborski Delavec“ je nato zakričal: „Toliko pa rečemo, da je precej nizko in nekrščansko, če se blati svojega umrlega sobrata, ki je bil notabene cerkveno pokopan in leži v blagoslovljeni zemlji. Morda je bolj pošteno in čednostno živel kot marsikateri drugi, ki meče zdaj kamenje nanj.“ — Ako bi rajni Aškerc bil še živ in dobil v roke ta „Delavčev“ odgovor, bi najbrže zaropotal, da bi se vse treslo: Kaj, meni boste očitali, da nisem neverec, da mi boj zoper vero ne gre od srca in iz prepričanja! — Zagrmel bi: — Ali ste sploh že brali katerega mojih spisov, „Pesem heretikov“, „Zelenega lovca“, „Akropolis in Piramide“, pogledjte kamor hočete v moje spise, povsod boste našli dokaze, da sem dosledno pobijal vero, sedaj mi pa hočete očitati, da je vse to bila od mene samo hinavščina.

Aškerc je bil vedno ponosen na svoje brezverstvo, boj zoper vero je bila vodilna ideja vsega njegovega delovanja, ničesar bi ne bil vzel za tako razžaljenje, kakor očitiranje, da v tem oziru ni značajan. Naj torej „Delavec“ ne dela krivice pokojnemu Aškercu. Naj pa ne dela krivice tudi nam. Nikjer nismo trdili, da ni živel čednostno in pošteno. O tem je že prestal svojo sodbo pred Bogom in mi se v njo ne maramo spuščati. Slednjič pa to tudi ne spada k stvari. Ako bi hoteli vsem, ki so „pošteno in čednostno“ živeli, dati v Mariboru javen spomin, bi ne prišla niti na vsacega ena strešna opeka. Ne gre se torej za vprašnje, če je Aškerc pošteno in čednostno živel, nego vprašanje je: ali naj proslavimo Aškerca zato, ker je bil nevernik? Vse njegovo pisateljsko delovanje je namreč bilo boj zoper vero, v tem oziru je Aškerc kulturni bojevnik v najdoslednejši obliki. Poezija je bila pri njem samo sredstvo za boj in pisatelja ne moremo ločiti od agitatorja zoper krščanstvo in vsako pozitivno vero sploh. Ako slavimo Aškerca, ga slavimo kot bojevnika zoper vero, kar je bil z vso doslednostjo in z vsem svojim ponosom celo življenje. Ali naj slavimo Aškerca kot nevernika in bojevnika zoper vero, ali ne, to je vprašanje, ne pa, kar govoriči „Delavec“.

„Wer kann dich ergründen, du holdes Wesen!“

Ne moremo drugače, kot da vskliknemo s tem verzom nemškega pesnika, ko se spomnimo uvodnika v včerajšnjem „Mariborskem Delavcu“. V Ljubljani ste imeli nedavno shod zaupnikov vaše stranke. Tam ste sestavili temeljne točke, ki so takorekoč podlaga njene organizacije in med drugimi ste dali tam zapisati, da ste svobodomiselna stranka in da ima v njo pristop vsakdo, kdor se čuti prešinjenega od svobodomiselnega dela. Zdaj pa pravite, da je „Go-

spodar“ pisal, da je JDS za razporoko in proti sv. zakonu, nek župnik je pa baje govoril, da je JDS zoper vero itd. — Svobodni zakon je vendar zelo svobodomiselna zahteva in je od nekdanj s programom vseh svobodomiselnih strank. In vera je po nešteti izjavah raznih svobodomiselcev istovetna z mračnjaštvom. Saj pa tudi še nismo nikdar slišali, da bi se kakšna svobodomiselna stranka postavila za Marijine družbe, samostane in druge take verske zadeve. Ako bi kdo o naši stranki trdil, da je proti brezverstvu in za zakonsko nerazdružnost, bi se med nami nikdo ne razburjal. Ako bi kdo pisal o socijalistih, da se za socijaliziranje, mu ne bodo ugovarjali, ako pa o vas kdo trdi, da ste svobodomiselni, ste grozno hudi. Pravite celo, da s tem škodujemo državi, in ta država „ni nič družega, kot celokupen narod“. — Oprostite, tega pa res doslej nismo vedeli, da ste vi „celokupen narod“ in država ob enem. Ampak tega pa res še sedaj ne vemo, ali ste svobodomiselni ali niste? „Turška gonja“ in „inšpiciranje spalnic“ po našem mnenju tudi ne diši zelo po svobodomiselnem duhu. Vendar bi nas ne presenetilo, če bi bil kdo drugačnega mnenja, ker vprašanje svobodomiselstva je še pri vas zelo nejasno in kakor se nam zdi, se med vami še ni porodil filozof, ki bi dal o njem točno definicijo.

Tabor v Sinčevasi dne 15. t. m.

Vdeležencem stoje na razpolago sledeči vlaki:
Tja gredo:

1. Posebni vlak št. 34 a iz Ljubljane čez Maribor v Sinčovas. Odhod iz Ljubljane 14. t. m. ob 22. uri 56 min., prihod v Maribor 15. t. m. ob 3. uri 54 min. zjutraj; odhaja iz Maribora kot vlak 415 a ob 4. uri 30 min. zjutraj, prihod v Sinčovas ob 8. uri 48 min.

2. Normalni osebni vlak št. 415 iz Maribora 5. uri 5 min., prihod v Sinčovas ob 9. uri 20 min.

3. Nedeljski vlak št. 417 a vozi ta dan do Sinčevasi. Odhod iz Maribora ob 13. uri 40 min., odhod iz Dravograda—Meže kot vlak št. 417 ob 15. uri 30 min., prihod v Sinčovas ob 16. uri 30 min.

Nazaj gredo:

1. Normalni osebni vlak št. 414 iz Sinčevasi ob 15. uri 16 min., prihod v Maribor ob 18. uri 14 min.

2. Podaljšani nedeljski vlak št. 414/II. iz Sinčevasi ob 18. uri, odhod iz Dravograda kot vlak 414 a ob 19. uri 45 min., prihod v Maribor ob 21. uri 20 min.

3. Ljubljanski posebni vlak št. 414/III. Iz Sinčevasi ob 21. uri, prihod v Maribor o polnoči, iz Maribora kot vlak 33 o polnoči, prihod v Ljubljano 16. t. m. ob 4. uri 51 minut.

Slovenci širite naše liste!

Razne novice.

Okrajni glavar gospod dr. Srečko Lajnšič je za nekaj časa odsoten, ker je imenovan za civilnega komisarja v Prekmurju. Vsled tega odpade njegovo občevanje s strankami. Njegov zastopnik je začasno komisar Rajko Mulaček.

V Sinčo vas! Kdor se udeleži velikega tabora v Sinči vasi, naj se pelje s posebnim vlakom, ki vozi v petek, dne 15. t. m. pred 5. uro iz Maribora. Posebni vlak bo stal na vseh postajah od Maribora do Sinče vasi. Z istim vlakom se pelje na tabor tudi ljubljanski vladika dr. Anton Bonaventura Jeglič, Orli, Orlice in Sokoli. Za udeležence tabora je dovoljena polovična cena za vozne listke. Udeleženci si kupijo cel vozni listek do Sinčevasi. V Sinčevasi voznega listka ne sme nihče oddati, ker velja isti za vožnjo nazaj. Tabora se udeleži tudi mariborski Orel.

Udeležencem tabora v Sinčivasi priporočamo, da si še danes preskrbijo potne izkaznice za Koroško. Dobijo jih pri polic. komisarijatu. Vidi-rati jih mora Obmejno poveljstvo. — Udeleženci, ki se hočejo peljati z ljubljanskim posebnim vlakom, naj bodo že ob 4ih na kolodvoru pri izdajnici kart.

V carinski službi pri glavni carinarni v Špilju so bili imenovani: Upravnikom II. razreda car. revident Janko Trošt; carnikom I. razreda car. ofic. Rudolf Sedlar; carnikom II. razreda carinski azistent Emil Tomič.

Poskusi za sestavo edino rešilne koncentracijske vlade v Beogradu so se izjalovili, ker demokrati napram radikalom niso nič popustili in si prizadevajo za ustanovo samostojne vlade. Demokratom so obljubili doslej podporo (Črnogorci 10 članov), neopredeljeni (17), socialnidemokratje (13), radikalni disidentje (6), Bunjevci (3). Ta vladina večina bi štela 162 poslancev. Izven kabineta bi ostale največje skupine: Radikalni, Narodni in Jugoslovanski klub ter skupina dr. Ribarca, ki štejejo nad 120 poslancev. Dr. Korošec noče vstopiti s svojim klubom v demokratski kabinet iz treh razlogov: 1. Jugoslovanski klub stoji neomajeno na stališču koncentracijske vlade, ki zamore edina voditi notranjo in zunanjo politiko. 2. Tako majhna skupina kot dosedanja, je nezmožna za rešitev potrebnih vprašanj. 3. Pri vseh pogajanjih je Jugoslovanski klub dognal, da pogajanja niso bila resnega značaja. Popolnoma jasno je, da tako slabotna vladina večina ni zmožna večjega dela. Pri tej sestavi kabineta se nameravajo rešiti le taka vprašanja, pri katerih se lahko računa na podporo opozicije. Po tej rešitvi se namerava odposlati poslance domov in vladati brez kontrole do volitev v ustavodajno skupščino, na katero pa ni niti misliti v doglednem času.

Beg madžarske rdeče garde v Nemško Avstrijo. Ker so postala madžarski rdeči gardi tla na Madžarskem prevroča, se je začela trumoma izseljevati v Nemško Avstrijo, zlasti na Nižje Avstrijsko. Ker pa ti gostje vladi Nemške Av-

strije niso dobrodošli, jih pridno internirajo, da ne morejo s svojim boljševizmom zastrupljati nemškega proletarijata.

V Nemški Avstriji se bojijo stremljenja po ustanovitvi monarhistične vlade, radi tega je priredila celokupna oborožena sila pred parlamentom demonstracijske parade proti vsaki uvedbi monarhistične vlade. V vseh glavnih mestih Nemške Avstrije prirejajo slične manifestacije.

Srebrnina kralja Petra. Podčastnik Brust, predsednik vojaškega sveta 45. pešpolka, ki prebiva v Insterburgu, je priobčil v časniku „Ostdeutsche Volkszeitung“ članek, v katerem dolži častnike svojega polka, da so pokradli in med sabo razdelili srebrnino kralja Petra. Na podlagi izjemnega stanja, ki je še veljavno na Nemškem, se je pričela zoper Brusta in „Ostdeutsche Volkszeitung“, preiskava in podpolkovnik Bode, načelnik dotičnega polka, je poslal v list sledeči uradni popravek: „Res je, da je srebrnino kralja Petra glavni vojni stan podaril mojemu polku kot odškodnino za pelkovno namizno opravo, ki je izginila ob času ruskega napada. Ker je bil polk razpuščen in ž njim tudi glavni stan, se je srebrnina kralja Petra razdelila med častnike za spomin.

Bolgarskemu beži-carju Ferdinandu je najvišji sodni dvor v Londonu zaplenil vse bančne vloge, naložene po raznih londonskih bankah. Vsota plena znaša 10 milijonov frankov. Vendar še poseda bivši car kljub tej izgubi 150 milijonov, ki so naloženi v švicarskih denarnih zavodih. Car ne bode berač pri vsej milijonski izgubi.

Poveljnikom ogrske vojske je imenoval nadvojvoda Jožef podadmirala Horty-a, šefom generalnega štaba pa generala Soos.

V Petrogradu se množijo slučajni kolere. Dnevno jih oboli na tej bolezni 60 in 100 na griži. Vlada pomanjkanje zdravil.

V Italiji stavka 300.000 delavcev.

Švicarska vlada se poteguje za povzdigo naše valute. Pripravljena je dati Jugoslaviji na razpolago 40—50 milijonov frankov. Naša država bi naj poravnala ta dolg z raznimi živili in pa z lesom.

V Ameriki je sprejet zakon z 200 glasovi proti 100, da se ne sme prodajati pijača, ki vsebuje več nego pol odstotka alkohola.

Ernst Häckl. Te dni je umrl v 85. letu Ernst Häckel, profesor na vsenčilišču v Jeni, ki je bil začetnik monizma in strasten Darwinist. Rojen je bil v Potsdamu leta 1834.

Mariborski vojni kurat g. Zavادلal je odpotoval danes v osvobojeno Prekmurje, da bo oskrboval v verskem oziru naše vojaštvo in deloval med Prekmurci tolažilno in navduševalno.

Iz poljske Ostrave je došlo v Maribor 30 vagonov premoga, ki se bo porabil v mestni plinarni za proizvodnjo plina. Ta pošiljatev bo zadostovala za razsvetljavo po mestu do približno 40 dni. Mesto bo preskrbljeno s plinom že prihodnji četrtek ali gotovo v soboto. Upati je še na nadaljne pošiljatve.

Ameriška pomoč. Za dobavo podaljšane ameriške pomoči se bo brezplačno v četrtek, dne 21. avgusta predpoldne pri izdaji krušnih kart v Hamerlingovi ulici št. 9, delile izkaznice. Predložiti je dosedanje izkaznice in družinsko nakupovalno karto. Izdaja dodeljenih živil se deli na bele izkaznice dne 22. avgusta, na rumene dne 26. avgusta, na rudeče dne 29. avgusta, namreč mleko predpoldne med 8. in 9. uro, ostale reči popoldne med 15. in 18. (3. in 5). uro, obojno samo v Elizabetni ulici št. 14. Izjeme se ne bodo dovolile. Kdor ob določenem času ne odvzame, izgubi pravico do dobavo. Ta izdaja je samo za mestno prebivalstvo odložena. Za občine v okolici se bo tudi tokrat, kakor pri prvi izdaji, dal okr. glavarstvu določen del za porabo.

Policija, kje si? V zadnjem času opažamo, da so skoro da ne vsi slovenski lepaki na mariborskih vogalih ali na pol ali pa popolnoma raztrgani. Tako n. pr. so raztrgani vsi lepaki o velikem ljudskem taboru v Sinčivasi na Koroškem. Ne vemo sicer, kaj naj to pomeni, vemo pa, da je to delo nemškutarskih ponočnjakov, ki kar po cele noči rogovilijo in hajlajo po mariborskih ulicah ter še vedno prepevajo nemške bojne pesmi. Mestna policija, kje si?

Uhler, Schweiger & Comp. Na Glavnem trgu in sicer v pritličju magistratne hiše, kjer je bil poprej zglasilni urad, je otvorila neka družba Uhler & Comp. trgovino z delikatesami. Kakor se nam je zatrdilo v prodajalni sami, otvori te dni gospa Schweiger, soproga magistratnega ravnatelja, ravno v isti prodajalni točilnico finih alkoholnih pijač. Upamo, da bomo v bodoče v Mariboru prišli na sled še raznim trgovinam in koncesijam Schweiger & Comp.

Dr. Vekoslav Kukovec priobčuje v „M. Delavcu“ članek „Boj za Maribor“. Iz članka se vidi, da pride dr. Kukovec le vsake kvatre v Maribor, ker tako slabo pozna zgodovino boja za Maribor. Dr. Žerjava smatra dr. Kukovec za „najboljšega“ narodnega bojovníka. Prepričani smo, da dr. Kukovec in njegovi pribočniki okrog „Marib. Delavca“ še do danes sami ne vedo, v čem bi bilo osredotočeno to „najboljše“. A če enkrat „Delavec“ in dr. Kukovec zapišeta o dr. Žerjavovem Gregorju, da je „najboljši narodni bojovník“, potem seveda nima nihče, ne klerikalec in ne liberalec dvomiti o tem. Kajti, kar je zapisano v „M. Delavcu“ je vse nezmotljiva resnica!

Društvo jugoslovanskih državnih uslužbencev deli v soboto, dne 16. t. m., za učitelje in profesorje-člane v Hamerlingovi ulici belo ameriško mck.

V Radgoni se vrši v nedeljo, dne 17. avgusta dopoldne tabor prekmurskih Slovencev. Tabor bo združen s cerkveno slavnostjo. Sv. mašo bo služil dr. Kovačič, ki bo govoril tudi na taboru o svojih doživljajih na mirovni konferenci v Parizu. Iz Maribora vozi vlak v Radgono zjutraj ob pol 6 ih.

INSERATI.

POZOR!

Obrtniki, trgovci itd. inserirajte v naših listih, ki so neoporečno najbolj razširjeni slovenski časopisi v Sloveniji!

Med. dr. Vilko Marin

zdravnik za telesne poškodbe, spolne in ženske bolezni, ordinira vsak dan od 11.—12. in od 14.—16. (2.—4) ure v Elizabetni ulici št. 15, Maribor, Telefon 205.

SUKANEC

(cvirn)

1 klopčič, (špula) 366 m
črn št. 24, 30, 36
bel št. 10, 16, 24, 30, 36
1 klopčič . . . K 6.—
1 ducat . . . K 69.—

Kom. skladišče

ALOJZIJ GNIUSEK,

Maribor, Glavni trg št. 6.

Obične

od preproste do vsakovrstne najfinjše, domače, dobro in vestno delo, vsake velikosti, izborne kakovosti izdeluje točno in solidno ter prodaja

ALOJZIJ ARBEITER,

Maribor, Dravska ulica št. 15,
(pri starem mostu). 719

Hlapec.

priden in zanesljiv, dobi takoj dobro službo pri J. Zaff, Po-brežje pri Mariboru.

V petek dne 15. avgusta se vrši v turstovski koči pri Sv. Bolfenku na Pohorju kegljanje za dobitke z godbo, k čemur so vsi uljudno vabljeni. Za dobro vino in izvrstna jedila ter za spalne sobe je dobro poskrbljeno.
155

Iščem stanovanje

v boljši hiši za tri dijake. Deklica obiskuje 1. letnik pripravnice, brata 4. gimnaz. razred in 2 realko. lača po dogovoru, ev. tudi nekaj živil. Prosim ponudbe na „Šola v Razvanju pri Hočah“.
156

Sprejme se na stanovanje z oskrbo solarje (študente). Alojzija Ferk, Franc Jožefova cesta, Maribor.
1496—279—157

Pohištvo

najboljše kakovosti izdeluje in prodaja po nizkih cenah
Obrtna zadruga mizarških mojstrov v MARIBORU, Grajski trg št. 3.
Kupuje tudi vsakovrstni mizarški les. 68

FERDO BABIČ

edini slov. ključavničar v Mariboru, Flosarjeva ul. 3

se priporoča cenj. občinstvu za najrazličnejša ključavničarska dela. Izvršuje tudi vsa raznovrstna popravila. Cene skrajno zmerne, delo točno in solidno ter se priporoča za obilna naročila,
1486—151

NEKREP JOŽEF

tesarski mojster, stavbeni podjetnik,

Maribor, Mozartova ul. 59

se priporoča za vsakovrstna nova stavbna dela ter sprejema tudi popravilna dela.